

VFU bas på sjukhus T4: "Grundläggande kompetenser för utövandet av läkaryrket"

Information till studenter och handledare

Målsättning med VFU bas under T4

Den övergripande målsättningen med VFU bas (termin 1-6) är att underlätta lärandet av allmänna kliniska färdigheter och öva på ett professionellt förhållningssätt, samt att få en inblick i sjukvårdens organisation, hur sjukvård bedrivs och vad olika personalkategorier och vårdenheter har för uppgifter.

Under termin 3 hade studenterna sin första VFU-placering på sjukhus och fick en första inblick i hur sjukvård bedrivs på vårdavdelningar och mottagningar, de började träna på att intervjua och undersöka patienter (anamnes och allmänt status), och två dagar var avsatta till att auskultera med andra personalkategorier än läkare (vanligen sjuksköterska och undersköterska). De ska kunna basala hygienrutiner och ha kunskap om patientsäkerhet, sekretess och tystnadsplikt.

Under termin 4 ska studenterna fortsätta öva på anamnes och allmänt status, de ska dessutom för första gången öva på att skriva en journal (eget dokument, inte i patientens journal) och de ska auskultera en dag med sjuksköterska eller undersköterska. Fokus under VFU bas ligger inte på det specialitetsspecifika på respektive avdelning, men studenten kan gärna delta även i sådana aktiviteter för ökad kännedom om vård och ansvarsområden vid enheten och för att stimulera till lärande om olika tillstånd. Studenterna placeras vanligen på annan klinik /enhet än föregående termin för att få en bredare inblick i sjukhusets olika uppgifter.

VFU bas ska också underlätta lärande och reflektion kring professionell utveckling, etik, patientsäkerhet och sjukvårdens organisation/arbetsätt. Det är därför viktigt att studenten även får handledning avseende exempelvis uppträdande och professionellt förhållningssätt.

Kursmål

Exempel på kursmål med relevans för VFU-perioden (för mer info se kursplan [MC604G](#)).

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

Färdigheter och förmåga

- genomföra ett intervjuande samtal i en okomplicerad klinisk situation
- visa hur en allmän kroppsundersökning för rutinstatus genomförs (se statusmall på VFU-sidan)
- visa kännedom om hur anamnes och status dokumenteras i enlighet med gällande regelverk
- visa kännedom om hur grundläggande rutiner för hygien och förebyggande av smittspridning används och tillämpas
- visa hur vanliga vårdtekniska moment utförs på ett säkert sätt

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- visa förståelse för, och reflektera över olika yrkeskategoriers kompetens, ansvarsområden och skyldigheter inom hälso- och sjukvården
- visa ett personcentrerat förhållningssätt vid patientsamtal i en okomplicerad klinisk situation
- i förhållande till kursens nivå uppvisa ett förhållningssätt till patienter och deras närstående, olika yrkesgrupper i vården, lärare, universitetspersonal och medstudenter som är fritt från risk att skada tilliten eller förtroendet för läkaryrket

Förberedelser för VFU bas

Inför VFU bas på T4 har studenterna haft undervisning om dokumentation i patientjournal, repetition av basala hygienrutiner och undervisning om patientsäkerhet. Dessutom har de färdighetsträning i att ge injektioner, sätta venös infart och ta venprover på modell, och de har en laboration i mikrobiologi där de tar svalg- och nasofarynx-odling. Det är värdefullt om studenterna under handledning kan få utföra dessa moment på patient under VFU-placeringen.

Praktiskt genomförande

Studenterna från Läkarprogrammet har stort ansvar för sin egen utbildning och förväntas utnyttja tiden under placeringen för att nå sina kursmål. De behöver ändå bli anvisade lämpliga patienter för träning av anamnes och status, skriva en journal och andra passande aktiviteter. Detta planeras bäst på varje enhet, utifrån lokala förutsättningar och med utgångspunkt i de övergripande målen att träna intervju och allmän undersökningsteknik.

Det är en fördel om studenterna i början av VFU-perioden bereds tillfälle till handledarledd genomgång för repetition av allmänt status. Det är sedan viktigt att studenterna bereds tillfälle att träna sådant som hör till kursmålen, ex. träna anamnes, allmänt status och skriva en journal (se instruktion på [VFU-hemsidan](#)). Detta kan göras på inläggande patienter eller mottagningspatienter med extra avsatt tid. Delar av dagen kan student följa med en läkare i den aktuella verksamheten. Studenterna ska inte själva göra sådant de inte tidigare fått instruktioner om, men kan givetvis under handledning delta i andra undersökningsmoment om det bedöms som lämpligt.

Studenterna ska gå en dag med undersköterska eller sjuksköterska och delta i deras arbetet (när så är möjligt) för att fördjupa sina kunskaper om deras professionella roll och om grundläggande omvårdnad, samt under handledning medverka vid/utföra följande praktiska moment: blodtrycks- och pulsmätningar, kontroll av antal andetag, pulsoximetri, temperaturmätning och EKG. Studenterna ska också, om tillfälle ges, ta mikrobiologiska odlingar, venprover, sätta venös infart och ge injektioner. Återkoppling enligt EPA rekommenderas.

Mötet med sjukhuskrävande tillstånd, i öppen eller slutet vård, kan förstås väcka mycket känslor hos studenterna. De ska därför **varje dag beredas tillfälle för gemensam reflektion, tillsammans med handledaren.**

Obligatoriska moment under VFU bas T4

Studenten ska beredas möjlighet att:

- träna på **anamnes och status** så ofta som möjligt. Vid **minst två tillfällen** ska handledare ge **återkoppling enligt EPA-modellen**, varav minst ett tillfälle med både anamnes och status på samma patient. EPA-återkoppling dokumenteras i den digitala plattformen Ortrac. För mer info, se VFU-hemsidan om EPA: <https://www.oru.se/EPA>.
- **skriva journalliknande dokument** där anamnes och status för en patient dokumenteras med struktur och rubriker som i en journal (se "instruktion till journalskrivning" på [VFU-hemsidan](#)). Detta kan med fördel ske i samband med så kallad "medsittning". Återkoppling enligt [EPA](#).
- gå **en dag med sjuksköterska eller undersköterska** (alt. fysioterapeut, kurator eller arbetsterapeut) och delta i arbetet när så är möjligt. Återkoppling enligt [EPA](#).

Praktiskt upplägg och riktlinjer för VFU-tid T4

VFU på primärvårdsvecka består av 25 timmar fördelat på fyra eller fem dagar o där antal timmar per dag kan variera utifrån vårdcentralens förutsättningar den aktuella veckan. Grupp A har bara 4 dagar som det är möjligt att planera in totalt 25 timmar pga 1 maj/ledig dag.

VFU på slutenvårdplaceringen fördelas 40 timmar på 6–8 dagar under 1,5 vecka och antal timmar/dag kan variera utifrån verksamheten på klinikens schema och studentantal under VFU-tiden. *Grupp A har denna period 7–8 dagar som 40 timmarskall spridas över. Grupp B har denna period en röd dag 1 maj som är ledig därvid finns det bara 6 dagar att förlägga 40 timmar vilket motsvarar cirka 6,5 timme per dag alternativ längre och kortare vissa dagar såsom kanske kortare valborgsmässoafton*

För att undvika omlottplacering så innebär det att de 40 timmarna för grupp A kan planeras på högst 8 dagar medan grupp B blir det högst 6 dagar som timmarna kan planeras in (beroende på att en röd dag infaller under veckan) utifrån verksamheten.

Dagarnas praktiska innehåll kan utformas lokalt utifrån vårdcentralernas och klinikernas verksamhet och antal studenter så länge innehållet avspeglar målsättningarna. De dagar studenten går med sjuksköterska eller undersköterska anpassas arbetstiden till aktuell handledares arbetspass så att arbetsdagen exempelvis kan börja kl. 7. Kvällspass bör annonseras i god tid, inte förläggas efter kl. 21, och studenterna ska få möjlighet att byta inbördes om kvällspasset inte passar dem.

Intyg om närvaro och uppträdande.

VFU är obligatoriskt och efter varje VFU-dag ska ett VFU-intyg fyllas i av handledare. Läkarprogrammet genomgår ett arbete i att digitalisera rapporteringen av bland annat VFU detta sker med hjälp av ett system som heter Ortrac. <https://www.oru.se/institutioner/medicinska-vetenskaper/program-och-kurser/lakarutbildningen/vfu---verksamhetsforlagd-utbildning/pilot-info/pilot-av-vfu-bedomningssystem/>

Ortrac är helt studentdrivet vilket innebär att det är studenten som, när dagen är slut, loggar in och tar fram aktuellt formulär (vilket betyder att ni i verksamheten inte behöver något inlogg). Sedan fyller ni tillsammans med studenten i närvaro och du som handledare fyller i din mejladress, som är kopplad till din arbetsplats, i slutet på formuläret.

I slutet av veckan kommer du som handledare få en e-mail som sammanfattar de moment där du har angett din mailadress. Skulle något i det mailet inte stämma är det viktigt att du hör av dig till termin 3; (t3.lakarprogram@oru.se)

Vid problem under VFU

För **handläggning när student uppvisar svårigheter att uppnå kursens mål och därmed riskerar att bli underkänd på sin VFU**, v g se separat information på VFU-hemsidan. Om en student inte fungerar väl under VFU-placeringen eller vid andra frågor vill vi att ni hör av er till kursens examinator ([kontaktinformation](#)). Vid smärre problem är det önskvärt att ni tar upp det med studenten så tidigt som möjligt så att möjlighet till förbättring finns, och att detta dokumenteras i intyget.

Student som har problem som rör placeringen, exempelvis bemötande på enheten, brist på handledning eller inte fått utföra planerade moment, ska i första hand prata med huvudansvarig handledare, i andra hand kontakta regionens studierektor ([kontaktinformation](#)) och vid fortsatta problem ta kontakt med kursledning eller VFU-ansvarig vid läkarprogrammet.

Studentutvärdering av VFU

Avsätt tid för både muntlig och skriftlig utvärdering av VFU i samband med VFU-periodens slut. Studenternas skriftliga utvärdering görs elektroniskt.

Vid frågor är ni mycket välkomna att kontakta oss. För kontakt med kursansvarig, examinator eller utbildningsadministratör T8 använde följande mailadress: T4.lakarprogram@oru.se För övriga kontaktuppgifter, se "[Organisation och kontakt](#)" på VFU-hemsidan.